

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ծր.

Վեցամսեայ 6 ծր.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՍՆ

Երկու քիւր մէկ ծրարով

Տարեկան 14 ծր.

Վեցամսեայ 7 ծր.

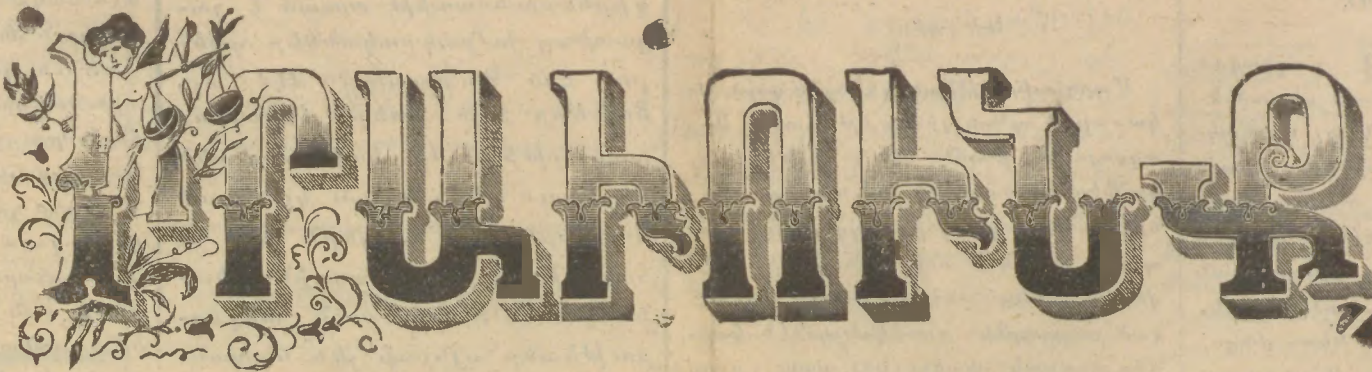
ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տօլար

Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆՈՒԿ

Ծա'նցման տոյր
20 սանթիմ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏՈՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԵՐՈՒՆԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Redaction du Journal

«Iravounk»

VA kNA (un parie

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

«Ир вунк»

ВАРНА

Իրաւագիր եւ չեմ
սրահիր

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Անշուշտ լամեն հայ զարմացմամբ և ցաւօք իմացաւ այն լուրը թէ, ըստ Վառնայի թաղ. Խորհրդոյ մէկ պաշտօնական գրութեան, պուլկար կառավարութիւնը իր սահմանէն ներս չընդունիր նորեկ հայեր: Այս լուրը հիմնապէս ճիշդ չէ, այլ թիւր-իմացութեանց և մասնակի դեպքերու հետեւանք:

Պէտք է նախ ըսել թէ պուլկար կառավարութիւնը հայ ժողովուրդին հանդէպ, ինչպէս մինչև ցարք, նոյնպէս ալ գէթ մերձակայ ապագայի համար, բարեացակամ վերաբերուած է ու կը վերաբերուի: Ինք թոյլատրած է մինչև վերջին տարիներս բազմաթիւ հայերու նոյնիսկ առանց անցագրի ներս մտնել և բնակութիւն ու գործ հաստատել իրենց ուղած տեղիւր: Ինչ ուրիշ կառավարութիւններ զլացած են մեզ այս դիւրութիւնը:

Վերջերս նորեկ հայերու մասնաւորապէս եկիպոսէն եկողներու համար նաւամատոյցներու վրայ հանուած դժուարութիւններուն և մէկ քանիներու ետ ճամբուելուն պատճառը պուլկար կառավարութեան բարեացակամութեան պակսելը չէ, այլ այդ բարեացակամութեան չարաչար գործածելն է:

Ամենատոյգ աղբիւրէ հաստատած ենք թէ Եգիպտոսի ուսահիւպատասարանը՝ որ Պուլկարիոյ ալ ներկայացուցիչն է, ցանկ մը զրկած է 30 է աւելի հայերու անուններու, որոնք ապօրէն միջոցներով պուլկար անցագրիներ ձեռք անցուցած հիւպատասարանին պաշտպանութեանը վստահելով, մաքսաներգութեան և այլ դատապարտելի գործերու մէջ կը գտնուին եղբ: Ռուս հիւպատոսարանը այդ անունները հալորդելով իշխանապետութեան, անոնց հպատակութեան հաստատութիւնը ուղած է: Ինչ որ պուլկար կառավարութիւնը չուարումի մարնած է, որովհետեւ այդ ա-

նուններով արձանագրուած հայ հպատակներ չունի: ուստի համոզուած է թէ ապօրինի միջոցներով ձեռք անցուած անցագրիներ են այդ կարգ: մը հայերու ձեռքը գտնուածները: հայեր որոնք տեղ մը իբր եգիպտահպատակ, ուրիշ տեղ մը թրքահպատակ, ասդին պուլկարահպատակ, անգին յունահպատակ կամ պարսկահպատակ ցոյց տալով ինքզինքնին, կառավարութիւնները դժուարութեանց կը մատնեն և հիւպատոսարանները մերթ կը սխալեցնեն:

Պուլկար կառավարութեան հանրու ցոյց տուած բարեացակամութիւնը չարաչար գործածող աղբիւրք մը հայերն են բուն պատճառը որ կառավարութիւնը րստիպուած է չոգենաւով եկող հայերուն հանդէպ զգուշ և միբիշ խիստ վարուիլ: Ահա թէ ինչ բան առիթ տուած է տեղւոյս թաղ. Խորհրդոյ յիշեալ պաշտօնական զեկուցման:

Պէտք է ըսել թէ դրամի ու ժով ապօրէն անցագրիներ ձեռք ձգողները բնաւ թող չը կարծեն թէ արտասահմանի մէջ ի հարկին հիւպատոսներու կողմէ ուժեղ պաշտպանութիւն կը վայելեն: չէ բնդհակառակը, այդպիսիները երբ կեղծիքը յայտնուի, պաշտպանութիւն չը վայելիլէ զատ կը պատժուին ալ, և միևնոյն ատեն հայ անունին արատ կը բերեն ու շատ անմեղներու ալ դժուարութիւններ կրելուն պատճառ կլլան: Ուստի կը զգուշացնենք մեր սիրելի ազգակիցները ապօրէն անցագրիներով կեղծ հպատակ ձեռնալու յոռի և վնասարեք քայլէն: Իսկ որոնք որ պուլկարահպատակ ըլլալ իր փափաքին, կարող են շատ դիւրութեամբ և առանց ծախքի կոտորածաշիջել պուլկար հպատակ ըլլալ, խնդրագիր մը մատուցանելով պուլկարական քաղաքի մը քաղաքապետութեան կամ հաշտարար դատարանին, որ պաշտօնական գործողութիւնները ինքնաբերաբար կը կատարէ և քանի մը ամիս յետոյ կիմացնէ պաշտօնա-

պէս թէ իր հպատակութիւնը ընդունուած է և որոշ պայմանաժամէ մը յետոյ (խնդրագիրը տրուելէն 2-3 տարի յետոյ) ըստ ամենայնի պուլկարահպատակ է: Ահա դիւրին և օրինական ճամբան ալ ինչ հարկ կեղծիքի դիմելու և կարգ մը բաղդախնդիրներու քսակը լեցնելու:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐԸ

Բ.

Նոր-Նար շարունակելով իր քննադատութիւնները կոնդակներու և հայ յեղափոխութեան մասին, կըսէ:

Հարցնում ենք մեզ. երբ է հայ ժողովուրդը գանգատել թէ ինչու ինքը հայրապետ է առաջնորդներ նշանակում եւ ոչ ինքը, երբ է պահանջել որ ինքը ընտրէ, օտնակ, կոնստանտնոյի համար անդամներ. երբ է հայ ժողովուրդը թէ զուի տրտուից յայտնել գրաքանդի գէտ եւ պահանջել, որ հազար տարիներից յետոյ կաթողիկոսական կոնգրէները աշխարհապաշտին. որ գեղջկուհիներն, որ քաղաքի կանայք զլուխ պատռեցին ընտրելու կամ ընտրուելու իրաւունք ձեռք բերելու... Եկեղեցական գործերում 24, սա ճրո ռեփօյիցիա է, կեղծ եւ սարքովի ռեփօյիցիա, որու սող ռեփօյիցիայի թարգմանութիւն, նմանութիւն է, այնպէս անհնարք, այնքան կոպիտ, ինչպէս որ շատ հեղինակութիւնների հայերէն թարգմանութիւններ, նմանութիւններ քայքայելու պակաս ռեփօյիցիա է, ուրիշն պէտք է քանդենք:

Սրի քանդենք, բայց ինչ ուրիշ, որ ինչ քանդենք:

Հայոց թագաւորութիւն, իշխանութիւն, անկախութիւն չունենք որ կործանենք՝ այդ արդէն արեւ են մեր նախնիք՝ իրենց անմիաբանութեան, տգիտութեան եւ քաղաքական անընդունակութեան շնորհիւ:

Հայրենիքը. — համարեա թէ աւերուած է. անմեղ հայիւր հազար հայի կոտորել տուինք. հազարաւոր որբեր անտուն, անօգնական օտար երկիրներ ցրեցինք:

Եկեղեցիք... Հա՛, եկեղեցիք, դա է միայն որ կանգուն է մնում իւր կալուածներով, հաստատութիւններով եւ պաշտօններով: Ուրիշն կորեւ. բայց որտեղ է կառավարութիւնը, որի գէտ կոնստանտնոյի ժողովուրդի, միմիայն ժողովրդի համար, եւ խորտակենք

քաղաքական կառավարութիւնը: Կայսրը հոկտ. 17-ին մանիֆէստով Ռուսիային սահմանադրութիւն չնորհեց, բայց քիւրդաւորական հոկառակում է. ինչպէս տանք մենք սահմանադրութիւն, երբ հայոց եկեղեցին արդէն սահմանադրական է. հայոց իշխանութիւնը՝ հոգեւորականութիւնը բնականաբար սահմանադրական է:

Պէտք է իմանանք այս ամեն հասարակ բանը. մեր սահմանադրական եկեղեցու մէջ կաթողիկոսը օրէնքի աղբիւրը չէ, այլ օրէնքի անթերի կատարման եւ պահպանութեան վրայ առաջին հոկոյը եւ վերակացուն, եւ առաջնորդում է եկեղեցու կանոնական օրէնքներով եւ աւանդութիւններով: Մեր եկեղեցու օրէնքներ մարմինը եկեղեցական ժողովներն են, որ տեղի են ունեցել հոգեւորականութեան նախաձեռնութեամբ: Կոթողիկոսը օժուելիս երդում է հաստատ պահպանել կանոնական օրէնքները եւ աւանդութիւնները:

Շեղուելով կանոնական ճանապարհից կաթողիկոսը ենթարկում է եպիսկոպոսական դատաստանին...

Եզր. կաթողիկոսի պատմութիւնը յայտնի է:

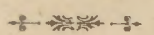
Եկեղեցու օրէնքները կարելի չէ փոխել. եւ եթէ ստիպողական կարիք լինի, օրէնքը փոփոխութեան է ենթարկում ճիշտ այն ճանապարհով, ինչ ճանապարհով որ նա աշխարհ է եկել:

Յիշեալ կոնդակներով մեր ժողովրդի մէջ պատակտում եւ խռովութիւն ձգելուց զատ, կաթողիկոսը չարաչար մեղաւորւած է մեր եկեղեցու սահմանադրական հոգու եւ կանոնական օրէնքների գէտ:

Կաթողիկոսը իրաւունք չունի եկեղեցու ընդունուած եւ ազգի միութեանը ծառայող գրաքար լեզուն փոխել ուսում հայերէն աշխարհաբար: Կոնդակի լեզուն փոխողը կարող է լինել միմիայն եկեղեցական համագումարը:

Կաթողիկոսը ինքնագլուխ իրաւունք չունի կանանց մասնակից անել եկեղեցական գործերին (լուսն է արածը թէ վատ—այդ ալ ինչիւր է), այդ նրա գործը չէ, նրա իրաւաստութիւնից վեր է, դա եկեղեցու համագումարի գործն է:

Վարժուհի մը. պուլկարիոյ և արտասահմանի մէջ պաշտօն կը փնտռէ գոհացուցիչ պայմաններով, փափաքողները դիմեն խմբագրութեան:

Է Զ Մ Ի Ա Կ Ն Ա Յ
ԿԵՆՐ. ԺՈՂՈՎԸ

53 պատգամաւորներէ բաղկացած
Կետր. Ժողովին բացի 8—9 անգամ
բէն մնացեալները բոլորն ալ գաշակ-
ցականները ըլլալով, գործերը միայն
խիճնդ կուսակցութեան հայեցակետին
համաձայն առաջ կը տանին. Այնպէս
որ այսօր բոլոր ոչ-գաշակցական
պատգամաւորները հրաժարած ու սեկ-
նած են Էջմիածնէ. Այժմ Կետր. Ժողո-
վին կարելի է ըսել զուտ Դաշնակցա-
կան Ժողով:

Հրաժարող պատգամաւորներուն զը-
խաւոր առարկութիւնները սա բանա-
ձեւին մէջ կը բովանդակուին.

«Ի նկատի առնելով, որ ներկայ
պատգամաւորական ընտրութիւնը կա-
տարվել է բացառիկ հանգամանքներով
եւ ըստ էութեան խոշոր թերութիւն
ներով, որ նա չէ ներկայացնում կա-
տարեալ հայ Ժողովրդական ներկայա-
ցուցչութիւն, եւ միւս կողմից ի
նկատի առնելով, որ դպրոցական ծր-
ագրի եւ կանոնագրութեան խնդիրը
անյետաձգելի է, մեք գտնում ենք,
որ Ժողովը իր ներկայ կազմով ձեռն-
հաս է մշակելու դպրոցական ծրագիր
եւ կանոնագրութիւն եւ գործադրել
իբր փորձ միամեայ ժամանակով, իսկ
միւս հարցերի վերաբերմամբ՝ դպրոցա-
կան, տնտեսական, եկեղեցական-վար-
չական եւ ծխական կանոնադրութիւն
կարող է իբր նախապատրաստական
ժողով մշակել ծրագիր յանձնաժողով-
ների միջոցաւ. եւ իբր նիւթ ներկայա-
ցնել նորընտիր ազգային ժողովին»:

Դաշնակցականները այս բանաձեւ
մերժած են եւ ընդունած են իրենց
կանխապատրաստած բանաձեւը սա բո-
վանդակութեամբ թէ Ժողովը իր սուսնք
ունի «Իբրեւ լիազօր տէր եւ տնօրէն,
լուծելու հայ եկեղեցու հետ մինչեւ
այժմ կապված բոլոր վարչական, դպ-
րոցական, տնտեսական, կալվածական
եւ այլ հասարակական բնոյթ ունեցող
խնդիրները»:

Այս որոշման դէմ բողոքելով, քաշ-
ուած են բոլոր ոչ-գաշակցական
պատգամաւորները:

Էջմիածնէ հեռագրուած է թէ «Փո-
խաբան Սինօքի պրօկուրօրի միջոցով
կաթողիկոսի ուշադրութիւնը հրաւի-
րեց այն բանի վրա, որ համագումարը
զուրա է գալիս ծրագրված պրօկուրօրի
ըջանից»:

2

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

... Խմբագիր

Մարդասիրութեան կեղեցիկ գործ մը
կատարած պատի լիւրիք եթէ հաճեք Ձեր
ազգային թերթի մէջ մի քանի ան-
գամներ շտապարարել Ռուսական
նիւ փափաքող ազնիւ ազգայնաց, որ-
պէսզի սահմանը տնցնելէն անմիջապէս
վերջը՝ առանց անհոգութեան, ունե-
ցած անցագրերն ոստիկանատնէն կար-
միր տուտակ փակցուել տան, որով
Տիւայ՝ ազատ կրնան չրջիլ այս երկրի
ամէն կողմը մասնաւոր սահմանի մօտ
քաղաքներում Եւաչի նման, որ կը լի-
նին խիստ հակողութիւններ. եւ երբ մի
անգամ օձիքնին ձեռք տան հետեւու-
թիւնը կը լինի երկար քանտարկու-
թիւն եւ իյիբջոյ երկրէն արտաքսում:
Ասոնց փորձը՝ ցաւ է մեզ ըսել որ
հոս գործնանաւապէս տեսնելու գրժ-
բազդութիւնը ունեցողք քանիցս ան-
գամներ:

Կը սիրեմ լուսալ թէ Ձեր տալիք
յայտարարութիւնէն ընթիցողք պիտ
օգտուին կանխաւ պէտք եղած պատ-
րաստութիւններն տեսնալով երբ Ռու-
սական ազատ մուտք գտնել կը փա-
փաքին: Ընդունեալք յարգանքներուս
հետ աստիքն:

Եւաչ 26 օգոս. 1906

ԱՂԵՎՍԻՆՏՐ ՄԵԼԻՔՈՆԵԱՆ

Յ. Գ. — Յիշեալ կարծիք տուտակի
վճարքը 30 սթ. ի նշգիր մէ. որուն
համար չարժեք որ երկար բարակ չար-
չարուիս:

ՅՈՅՆԵՐ ԵՒ ՀՈՅՆՐ

Յոյներու հայաթեցութիւնը
ամենուս ծանօթ է: Թէեւ ըսող-
ներ ըլլան թէ Յոյները ո՞ր ազգը
չեն առեր: Մենք կը պատաս-
խանենք թէ հայերը աւելի կա-
տեն, քանի որ աննշան պատճառ
մը բաւական է զանոնք մեր դէմ
գրգռելու համար: Այս մասին
հին դէպքերը թուել հարկ չէ:
Անցեալ շաբթու Աղէքսանտրիոյ
մէջ յոյն լրագրավաճառք մը
և հայու մը միջև ծագած աննշան

կեր... զուն գիրի մը կը նկատես այս
տունին մէջ ինքզինքը եւ այլքի չ'ես
տար քու երջանկութիւնն եղող պեր-
ճերճանքներն ու գոհարները: Մի՛
ծածկեր... համոզուած եմ թէ զուն
փափաքելով չ'է որ մեր կրօնքն ըն-
դոռնած ես, փափաքելով չ'է որ ազ-
գութիւնդ ուրացած ես, փափաքելով
չ'է որ կրնն եղած ես բարձրաստիճան
փաշայի մը ու անոր հարեմը մտած ես
... ամենեւին. մինչդեռ ամեն բան
բռնութեան ներքեւ կատարուած է,
անանկ չ'է:

Նաեղաւոր, որուն ուղղուած էին
այս ճշմարիտ բայց սարսափի յայտ-
նութիւնները, պահ մը ջանաց ինք.
գինքը զսպել ու ծածկել իր հոգւոյն
մէջ փոթորկող տառապանք... սա-
կայն անկարելի եղաւ. հետեւաբար
սկսաւ հեծկլտալ ու արցունքներ թա-
փել իր աղւոր տրտմալի աչքերէն հե-
ղեղի պէս:

Մեծ-հանր մը զիմացաւ: Մեքենա-
բար ոտքի ելաւ ու՝ Նաեղաւորին ձեռ-
քը ընկնելով իր զոդողուն ձեռքերուն

բանալէն մը տեղւոյն յոյն լրա-
գիրներուն առիթ տուած է հա-
յաթեաց խմբագրականները գրե-
լու: Հոս Պուլկարիոյ մէջ ալ,
Յոյները քիչ օրեր մանաւոր
ատեղութիւն մը կարտայայտեն
հայերու դէմ, և ցաւ կը զգան
Պուլկարներուն հայերն ալ չը
հաւածելուն, մինչ ասդին Հրեա-
ներուն ու թուրքերուն անդա-
րութեանը այնչափ չեն նախա-
ձիր: Անոնք մեզ դէմ ալլանգակ
զրպարտութիւններ ալ կը յերիւ-
րեն: Իրենց թերթերն ևս ար-
ձագանգ կ'ըլլան ստեպ: Անցեալ
օր պուլկար մը, Դօրով որ Ահ-
եօլուի ցաւալի դէպքին ականա-
տես եղած է, մեզ ներկայացաւ
և ցաւօք իմացուց թէ Յոյները
կը զրպարտեն Ահեօլու բնակող
երկու հայեր, թէ այդ դէպքի
ատեն յոյն աղջիկ մը բռնաբա-
րած են: Պուլկարը կը վկայէ
թէ այդ երկու հայերը բնաւ մի-
շոյ ունեցած չեն դէպքին ատեն
ինքզինքնին փրկելէ զատ ուրիշ
բանի նայելու:

Յոյները վստահ պէտք է ըլլան
թէ հայերս իսրտէ կը ցաւինք
Պուլկարիոյ մէջ իրենց հա-
լածանքի մասին, թէեւ իրենք
Պուլկարի մէջ հայերու կատարածին
ատեն քիմիճաղով նայած ըլ-
լան, և Սամաթիոյ պատրաստու-
թիւնը յոյն կինէ մը մատնուած:

ԻՌԱՍ ՅԵՂԱՓ. ԿԻՆԸ

Ռուս զօրավար Միւնին սպաննող
երիտասարդուհին զինուորական գատա-
րանին առջեւ հետեւեալ կարճ եւ ազ-
գու ճառը խօսած է.

«Դատաւորներ»

«Ես լաւ գիտեմ թէ երբ անգամ
մը զրկուիք ձեր փնայնորհէն շնա-
գայներու պէս պիտի կորսուիք:

«Հայաճանքի ազգեցութեան տակ
յեղափոխական ոգին զարգացաւ:

«Դուք կը կարծէք թէ կառավարու-
թիւնը հոմանիշ է կողոպտութեան,
ոճիրներու, հրդեհութեան եւ սպա-
նութիւններու: Ինքնակալական եւ

մէջ, յարեց.
— Աստուած կայ, աղջիկս, յոյսդ
մի՛ կորեր...:

— Ո՛հ, մեծ-հանր'մ... Թոթովեց
Նաեղաւոր մ'ապիտի արտասանութեամբ
մը, որուն մէջ իր հոգին կը խղիւղէր:
Ա՛խ, ասկից ետքը յոյսս ի՞նչ բանի
վրայ կրնամ դնել...:

— Դու'ն:

— Այո՛:

— Ապագայիդ վրայ, աղջիկս:

— Ապագայ մի՛... Ի՞նչ ապագայ
կրնայ ունենալ իր հոգէն, իր ջուրէն,
իմ երկնքէն ու մանաւանդ իր սիրե-
լիներէն զրկուած մէկը: Աս ութն ա-
միս է որ գերեզմանի մէջ կ'ապրիմ,
մեծ-հանր'մ...:

— Գիտեմ'մ... Բայց չ'էի համար-
ձակեր հարցունելու: Հիմալ որ չ'եմ
ուզիք ծածկես ինչ ամեն բան, յայտ-
նէ՛ թէ փաշան ուսկի՞ց բերած է քեզ
եւ թէ ինչպէ՞ս եղած է որ անոր ձեռ-
քն ինկած ես:

— Մեծ-հանր'մ... Կեանքիս պատ-
մութիւնը տխուր է՝ եւ ես չի՛ պիտի

բռնապետական հաստատութիւնները
տնտեսական գործերու շնորհիւ միայն
կանգուն մնացած են:

«Ռուս պատգութեան երկար էջերը
սիրունով գրուած են: Բայց այսօր ոչ
ճշուութիւն, ոչ ալ սարսափը չ'ալտի կր-
նայ ազգային հարձակ մը կ'անցնել:

«Դուք դիւս հիմա մահուան պիտի
գտապարտէք, կամ կ'ախաղանդ կ'աւ
գնդակահարութեամբ: Ես միայն ու
միայն քան մը կը մտածեմ, այն է թէ
իմ հայրենակիցներս ի՞նչ ներքն որ քիչ
գործ կ'ընեն: Ես անոնց միայն
իմ կեանքս կրնամ տար: Բայց կը
մեռնիմ այն զեղուն հաւատքով թէ
մօտ է այն օրը յորում գահը պիտի
կործանի եւ ազատութեան պայծառ
արեւը պիտի փայլի Ռուսիոյ դաշտե-
րուն ամբողջ տարածութեանը վրայ»:

Աս զեռաստի կինը արդէն երկու
անգամ Պոլոս-Պոլոսի բերդին մէջ
բանտաւարկուած է եղեր քաղաքական
բրօքալանտի պատճառաւ: Այս անգամ
ալ մահուան դատապարտուեցաւ:

ՅՈՒՆԱՐԻՔԱՆ ԶԻՆԱԿ
ՅՈՒԹՐԻՆ

Թանի Վիէննայի թղթակիցը
վերապահութեամբ հրատարակե-
լու պայմանաւ կը հաղորդէ իր
թերթին թէ Սօֆիայէ ստացուած
տեղեկութեան մը նայելով, Կ.
Պուլկարի յոյն դեսպանը Երևոյի
կառավարութեան ներկայացու-
ցած է կարևոր առաջարկ մը,
այն է Թուրքիոյ և Յունաստանի
միջև յարձակողական զինակցու-
թիւն մը կնքել: Պուլկարիոյ դէմ
Ըստ այդ առաջարկութեան,
թուրք բանակը ցամաքէն Արեւ-
ւելեան Ռումէլի պիտի արշաւէ
և Յունաստանն ալ իր նաւատոր-
միցով Սև ծովէն Վառնան և
Պուլկարի պիտի գրաւէ եղեր
Յոյն դեսպանը այդ պատիրազմին
վերջնական արդիւնքը սա ցոյց
կուտայ, թէ Սուլթանը ըստ ա-
ռաջնոյն Արեւելեան Ռումէլիին
կառավարիչը ինքը կարգէ, և
Կրէտէն ալ բոլորովին Յունաս-
տանի թողու:

Կրնամ արտայայտել:

— Ինչու համար... չ'է որ մարդուս
վիշտերը ծանկուած վէրքերու կը
շմարին: Պէտքէ՛ վեր առնել անոր
մօայլ քող... պէտքէ՛ ցոյց տալ ա-
նոր է՛ն խորունկ տեղը... Նաեղաւոր
սիրելի աղջիկս, գիտեմ թէ եկած օ-
րէդ ի՞նչ պիտի անուշ աչք մը, անուշ ժը-
պիտ մը չը տեսար իմ նկարագրիս մէջ.
ընդհակառակը՝ ներքին ատելութիւն
մը նշմարեցիր, այնպէս չ'է, Օ՛հ, ը-
սեմ տտոր պատճառը... մտիկ ըրէ՛:
Մինչեւ հիմա փաշան իմ զաւակս է՝
կը կարծէիր... եւ գուցէ՛ ամեն ատեն
կ'անիծէիր զիս: Բայց գիտցի՛ր որ
փաշան իմ հարազատ զաւակս չ'է եւ
եւ մահու չափ կ'ատեմ զինքը:

— Դուք կատե՞ք փաշան:

— Այո՛, բոլոր հոգւովս:

— Պատճառը:

— Պատճառն ա՛յն է որ իմ արեւելս
չ'է ան: Մանաւանդ իր ձեռքը ամենէն
անարգ ոճիրներու մէջ թաթխելով
կը պատրաստէ կերած հացս: Մտա-
ծէ՛, Նաեղաւոր, այս ապարանքը

Սուլթան Համիտ մերժեց է այս տեսակ զինակցութեան մը առաջարկը բայց թշնամիքը կրօն թէ երկուքի պատերազմասէր կուտակցութիւնը համակիր է յունական առաջարկին, և հաւանականաբար, եթէ Սուլթան Համիտ մեռնի, անյապաղ գործադրուի այդ արկածախնդիր ծրագիրը:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԲ

Սեի ՊԱՊ, այսինքն ժէզվիթներու պետ ընտրուած է ազգաւ գերման հայր Վալենդ անուն կրօնաւոր մը, որ Հռոմի Գրիգորեան համալսարանին վարիչն է: Առաջին անգամն է որ ժէզվիթները մեծ պետութեան մը պատկանող մէկը սեւ պապ կրնորեն: Հայր Վալենդի գաղափարները Վատիկանի մէջ տիրող գաղափարներուն համաձայն ըլլալ կը թուին: Այս ընտրութեամբ ժէզվիթները իրենց գոհունակութիւնը արտայայտած եղան Գերմանիոյ որ անոնց առջեւ իր գոնեւոր բացաւ երբ Թոմասան զանոնք կը վռնտէր: Պէտք է նաեւ հաշույ առնել գեթ մանացի ժէզվիթներու թիւը որ աւելի է Թոմասացի ժէզվիթներու թիւէն:

***

Եզրագրական թերթերը մանրամասն կը պատմեն թրքական Պարս փոխդրանաւին 400 չափ թուրք զինորդներով ու նաւազներով միատեղ ծովամայր յինսիւս վտանգէն ձողոպրիւր չնուհիւ Վարսուս Անգլիական շոգինսին:

Վարսուս Սուէզէն ոչ հեռու հանգիստ է թուրք նաւին, որ կը տառաշէր ծովին մէջ եւ մեքենաները չէին գործեր: Վտանգ կար որ կէս ժամէն ժայռերուն քաղիւնք ու խորտակուէր: Ծովը ակնոծ էր թուրք հրամանատարը և նաւապետը «օգնութիւն» կաղաղակէին:

Անգլիական նաւը կը մօտենայ ու չուան կը նետէ եւ կոկսի քաշել: Բայց թուրք նաւին չուան բռնող երկաթը կոկսելով, նաւը կրկին դէպի ցամաք կը քշուի հոսանքէն: Անգլիացի նաւապետը մեծ ճարպիկութեամբ կը յայտդի թուրք նաւին չուր:

որքան անմեղներու թափուած արիւնով կանգնուած է... մտածէ՛ թէ՛ որքան անէծքներ կան անոր սեմերուն տակ: Իրաւ է, քու ազգիդ արիւնը չ'եմ կրեր երակներուս մէջ, բայց խիղճս ամեն ատեն կը տանջէ զիս, երբ զրկանքներու դատապարտուած մէկը տեսնեմ: Եղած է որ, ուր ժամերով արցունք թափած եմ... եղած է որ, ուր կեանքը դառնացած է ինծի համար, երբ հազարներով անմեղ զիակներու վրայ աչքս կը յառէի: Ախ, աղջիկս, մարդուս սիրտը կը կոտորէ թռչունի մը մահը տեսնելով, ուր կը մնայ արեան ճապաղիքներու մէջ տապալակող մէկը նշմարել ու անտարբեր ըլլալ... Ահա՛ թէ ինչու կ'ատեմ փաշան, թէ ինչու թունաւոր է ինծի համար անոր հացը եւ թէ ինչու ես ալ տխուր եմ քեզի պէս:

Հաւաքանքը խղճուեցաւ... ու մեծ հանձնը կը կրցաւ շարունակել իր երկրաշարժ բայց անկեղծ յայտնութիւնները:

Ջր պարան անցնելու քաշելով Սուէզ անալի: Թուրք փոխադրանքին մէջ քննութիւն մը կատարելով կը տեսնուի թէ զօրքերէն 70ը հիւանդ ու վիրասուր են: Նոյն հիւանդանոցը արքանոցի մը երեւոյթը ու գարշահոտութիւնը ունի:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵՆՐ. ԺՈՂՈՎԸ ԼՈՒՐԵՐԱՆ

Էջմիածին 13 սեպտ. — Ամանս վէսթիկ կրօն թէ կառավարչին հրամանին վրայ ոստիկանութիւնը հաղորդեց հայ համագումարի անդամներուն որ իրենց ժողովը լուծուած է և պատգամաւորները պարտին մեկնել: Հայոց ամեն գումարում խըստիւ արգիւյում է:

— Վիէնայի պարսկական դեսպան հայազգի ներքին խան մեռած է: Հանգուցեալը 26 տարի է իվեր ալբ քարձր պաշտօնը կը վարէր: Վիէնայի թերթերը մեծ դովեստով կը խօսին հանգուցեալի կարողութեան մասին և կըսեն թէ Աւստրիոյ մայրաքաղաքին մէջ ամենափայլուն գէսպաններէ մին էր: Ներքին խան թեհհրան ծնած է հայկաթուղի նշանաւոր ընտանիքէ մը, իր կինը ճատեան ընտանիքէն էր: Վեհ. Շահը այնչափ մեծ համարում ունէր իր ներկայացուցչին գիւնադիտական բարձր կարողութեան վրայ, որ զինքը միասին տարաւ Բարիդ և Լոնտոն: Նոյնպէս մեծ համարում շահած էր թէ Աւստրիոյ վարիչ շրջանակներուն մէջ և թէ Թրանս-Եօզէֆ կայսեր մօտ: Ունի երկու համակերպի աղջիկներ:

— Կրակագոյն կրակ պարունակութեամբ կրակ անունով թերթ մը ստացանք Ալէքսանդրիայէն: Այս նոր թերթը կը հրատարակուի խմբագրութեամբ ծանօթ գրագէտ Տ. Երուանդ Օրեանի և Տ.

Բարսեղ Շահբազի: Շախաբուռածին մէջ կը կարգանք և կրակի ծրագրին հիմնաքարը պիտի կազմեն անօրինակ անկեղծութիւն մը ու աննման ճշմարտախօսութիւն մը: Բայցէն ըսեմ անմիջապէս որ մեր կրակը ուղղուած է ամենէն առաջ բոլոր անոնց դէմ որոնք այսպէս թէ այնպէս, ուղղակի թէ անուղղակի կերպով հակառակորդ են Յեղափոխութեան ու Յեղաշրջումի:

— Էտիրէի այրած եկեղեցին ի նորոյ վերաշինելու համար 5000 ոսկի ծախք հաշուուած է: Նաեւ վարժարանը պիտի կառուցուի 700 կանգունի վրայ, որուն համար 2100 ոսկի ծախք կ'ենթարկուի: Կոկ առաջնորդարանին և քահանայից սենեակներու շինութեան 875 ոսկի: Այս ամենը եկեղեցի, դպրոց, առաջնորդարան մէկ շրջափակի մէջ պիտի կառուցուին, և իրենց յատակից մասերով ընդհանուր ծախքը կենթարկուի 8370 օսմ. ոսկի: Մաս մը դրամ էտիրէիցիք պատրաստ ունին, մնացեալը հանգանակութեամբ պիտի հոգացուի:

— Արմաշի գլխավորներն մէջ 9 նոր աշակերտներ պիտի ընդունուին և ասոնց թիւը 30 պիտի հասնի այս տարի:

“ՁԱՅՆ” ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

Այս մեծածաւալ շարաթաթերթը յեղափոխական ջրուտ յողումներ, քննադատականներ եւ ազգային ու քաղաքական լուրեր կը պարունակէ: Արտասահմանի համար տարեկան բաժնիքին է 12 ֆր. կանխիկ. Հասցէն է՝

Արմենիան Բիւզպիլիակ ք. Բ. Օ. Պօքս 1731, Պօքսըն, Մաւ. [Ամերիկա]

Կարելի է բաժանորդագրուիլ նաեւ Իրաւունքի խմբագրութեան միջոցաւ:

տեսանքներու աւելի՛ զարհուրելի տեսած ես... Ըսելիքս ատ չ'է. միայն թէ կուզէի որ պատմես ինծի՝ թէ ծնողքդ ո՞ղջ են...:

— Հայր չ'ունիմ, մեծ-հանր'մ, միայն ձերունի մայր մը ու փոքրիկ եղբայր մը ունիմ: Փաշան, առանց գրթալու մօրս վրայ, ամեն միջոց գործածեց առեւանգելու զիս... Բայց նախապէս չի յարգեցաւ, որովհետեւ անոր չար դիտաւորութիւնը հասկցուելով՝ գիշեր ատեն մօտակայ աւան մը փախայ: Ապա՛նով էի: Մէկը չ'էր գիտեր իմ տեղս: Ամբողջ վեց ամիս մնացի:

— Յետոյ... Բացադանջեց մեծ-հանր'մ:

— Ախ, ինչ ըսեմ... վատի մը մատնութեամբ փաշային ձեռքը ինկայ:

— Հայ էր մատնողը:

— Այո՛:

— Մօրդ վնաս մը չը հասցուց փաշան:

ԱՐԵՒԵԼԲ

Լոյս տեսաւ Միսթար տպարանին ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԴՐԱՅԻ. ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ Ժննդիր [մտք 1—1. 25] քարտէզը ԱՐԵՒԵԼԲ վերնագրի տակ: Այս քարտէզը յատկապէս պատրաստուած է ազգային վարժարաններու եւ վաճառականական գրասենեակներու համար: Մասնաւոր խնամք տարուած է տպագրութեան մաքրութեան եւ տառերու յստակութեան: Եթէ զանազան գոյներով կ'որոշուին բոլոր գրացի տեղերը, երկրները: Բարեզգին մէկ անկիւնը կայ նաեւ Կ. Պոլսի մասնական քարտէզը: Իսկ հարաւակողմը զանազան սիւնակաց մէջ դրուած են օգտակար վիճակագրական տեղեկութիւններ:

Դիւն է ֆր 5- որ. 2 տու. 1:
Մեր հաւցէն է
Հայկական տպարան
Ս. Ղանար Վենեսիկ (Խտալիա)

ԾԱՌԱՅԻ ԳԻՐՔԵՐ

ԾԻԱՊԱՐՏ Ա. հատոր (162 էջ) 1 ֆր.
» Բ. » [433 էջ] 2 ֆր.
ՆՈՐ ԵՐԿԱՐԱՆ Կամ ՄՐՈՒՆԵ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿՐՈՐԳ անդամ տպագրուած եւ ճոխացած. Դիւն 1 ֆր.

ՆԵՏԱ կը պատկերացնէ Պուլկարներու նիստ ու կացը ու թուրքերէ կրած տառապանքը անոնց ազատութենէն առաջ. Դիւն 50 ասպիւ

ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ ԶՈՋԵՐ Պատկեր մը ծածկահայտատանի իրական կեանքէն: Զեղչեալ զին 1 ֆր.

Այս գրքերը ստանալու համար դիմել ՎԱՍԻԼ «Իրաւունք» ի խմբագրութեան

ԲՈՄԲԻՉՄԻ ԴԵՂ

Մարմնոյ որեւիցէ մասին մէջ յօդա-ցաւ ասըզի» «քառի ունեցողները պէտքէ գործածեն այս վանա ծածկը «եաքըն» որուն օգտակարութիւնը հարեւորներէ վկայուած է: Պէտքէ տաքցնել եւ կապել ցաւած տեղը, երբ ցաւն անհետանայ ծածկն ինքիքին կը փրթի, մարմնոյ վրայ աւանց հետք մը թողներու:

Դիւնէ 3, 20 եւ 2 20 ֆր. կանխիկ պուլկարական նամակատրուի կրնտուեն ուր:

Դիմել առ
Յ. Կ. Ճանկիւլեան Վաղնա

— Չեմ գիտե՛ր... միայն թէ գիշերով աւանը շրջայի տուկ անուեցաւ, առարկելով որ Բոմբիչներ մտած են, երկար խուզարկութիւններ կատարուեցան ու իրրեւ յանցաւոր մը ձեռքաւարեցին զիս:

— Ի՞նչ յանցանք վերագրեցին քեզ:
— Իրրեւ թէ քաղաքին մէջ Բոմբիչներ կան եղբր ու ես ալ ժամանակ մ'անոց մեղսակիցն եղած եմ:

— Բանտարկեցին...:

— Ո՛չ. ուղղակի քաղաքը տարին զիս ու փաշային ապարանքը պահեցին: Խեղճ մայրս փուճ տեղ քանտին դուռներն իր արցունքովը կը թրջէր... ախ, կը խաբէին զինքը թէ ես «ներսն եմ ու արքիւլուած է ինծի մօտենալը»: Երկու օրէն ետքը հոս փոխադրեցին... ահա՛ բոլորը:

(Շատուակելի)

ԵՐԱՅԻՄԱՆ ԺԵՂԱՊ

(Տէվամ վէ խիթամ)

Դսթիպտաւ լիսանն լիւղումի
Խօք տըր. պի՛ղ նանքէօր տէկի-
լիզ. միլէթիմիզ հիշ պիւր վա-
դըթ, հիշ պիւր մահալտէ հիշ պիւր
հէօքիւմէթէ խըյանէթ իթմէ-
միշտիւր վէ իթմէզտէ. հիշ պիւր
թէվարիխտէ վէ հիշ պիւր մէն-
զարայէի ճիհանտէ տաիւրէյի ին-
սանիյեթտէ պիւր նուգթէ մըգ-
տարը սիյահ լէքէյէ հէտէֆ օլ-
մատըզ վէ օլմայըզտա. էվվէթ,
տայիմա խաթատէն արիյ վէ պէ-
րի օլուպտա հէր եէրտէ պէյնէն-
նաս նէզագէթի վէ հէօքիւմէթ-
լիւր հէօքիւմէտէ սատըզ գալմը-
շըզ. էքլի մալիյէ իտէն-
լէր պիզլէր տէյիլիզ, վիւքէլայի
ֆէխամըն գուսուրունա պիզ մէ-
սուլ տէյիլիզ. պիւր իւլքէյի պիւր
միլէթի աթէշլէ եաքըպ քիւլ
իթմէք էլիմիշտէն կէլսէտէ, պիզ
եաքմալըզ.

Իսլահաթը միւսթէլլէմէի պէք-
լէմէկ թէօհմէթ օլմադ, քի մա-
նասը ինսան կիպի եաչամազ
տիմէկտիւր, իսթիքլալիյէթ տի-
մէկ տէյիլիւր.

Տէօվլէթիին լաիզէվալընը
խաթմէյէն միլէթ, հիշ պիւր
վէլհ իլէ եիյէճէկիին օնտան
պէքլէմէզ, իլլա, թիճարէթ խու-
սուլընտա եա՛ պիւրսանաթ, եա
տա պաշգա պիւր նէվ խըտէմաթը
թէալլիւշէ մէգպուրտըր, Պէշ-
եիւզ սէնէլէրտէն պէրու տէզվի-
թի եէտիլէր, վէ էլան եէմէկտէ-
տիւրլէր. անըն թէրագգիսինի
հիշ պիւրի տիւշիւնմէտիկտէն մա-
տէա, քէնտուսինին էն սատըզ վէ
խուլուօքեարը պուլընան թէպա-
ասընը տալի զէմմու ֆասլ իթ-
մէկտէն տուր օլմատըլար գօ
խաթմէկլէրինի սէօյլէսինլէր,
պիզիմ գատու հասիյէթիմիզ
կիւնէշ կիպի մէյտանտա տըր.
անը կէօրմէյէն ա՛մա տըր (քէօր).

Վազթի իլէ. եէրկէօյիւ Ուլա.
հիյալա պիզ սաթմատըզ, իլլա,
Սուլթան Մահմուտ պէնտէսի Վա-
սալի պէյ իտի, քի պա իրատէի
չահանէ պու տէօվլէթ խըյանէթի
Վարնատա գաթլ իտիլուպ. նա՛շը
Ապտիւլ Բահման ճամիսի գապ-
ըիտանընտա իտի, ինգըրազը
աշվալ նէաէն նէշէթ իթտիկինի
պիլմէտիլէր, Հէրսէք Պօսնաթ թու-
նըզ. Գըպըրըզ, Մըսըր, Կարս, Պուլ-
կարիա, Շարք. Բոււմէլի, Էբրօս
Թէսալիա. Կիրիտ վէ Մաքէ-
տօնիաա, տահա սօնրա Ալպանիա
նէտէն կիթաիլէր վէ կիտէճէքլէր
քի պուլար պիւրէր պիւրէր թա-
տառ օլընտըզտա. պուլարըն
հանկի՛սինէ պիզի մէ՛սուլ թու-
թըյօրլար աճապ. Պիւր պուլուգ
ասըրտան պէրի Օսմանլըյարտան
պիւր Գազազ Ամիրա նէ՛իշիւն
թէվէլլիւտ իթմէմիշ, քի տէօվ-
լէթիին եաքասընա սէքսէն սէ-
նէ էվվէլ օլտըզը կիպի շիմտիտէ

մէրհէմ օլա իտի. հէր պիւրի է-
տիպ վէ միւլէլլիֆ օլաճագլարընա,
ութանուպտա միլքու միլլէթին
թարիգի սէլամէթ վէ թէրագ-
գըյաթընա ճուզի տըգգաթը հա-
սը իթսէլէր տահա էյի օլմա՛զմը
իմիշ, Պիզիմ հէր եէրտէ հէր
վազըթ մալիք օլտըզըմըզ շան
ու շէրէֆ պիզէ քեաֆի վաֆի տիւր.
Ագտէմճէ իսթիգլալիյէթիմիզ
իշիւն պէօյլէ թէճահիւտէ գա-
լանլար, հանկի միւզէհանէյէ
կիթսէլէր Բոււմիլէր կիպի էրմէնի
հուրուֆաթը իլէ քէսէլէր տուլ-
սը բէք ջօք սիքքէլէր կէօրէպի-
լիւրլէր. 4399 սէնէյի միւլթէ-
ճալիւզ պիւր միլլէթ օլտըզըմըզ
միւսպիթտիւր. էվլէ՛թ, հէր միլլէ-
թին թէվարիխ աթիգէսի պու-
նը ըսպաթ իթմիշտիւր. Հասիյեթ
խուսուլընա կէլինճէ, Բուսիատա
Լօրիս Մէլիքօֆ Բէհպուլթուլ,
Տէր Ղուկասով Մատաթով վէ սա-
յիւրէտէն մատա Բէթր Բալլիւզի
զըրիւլընը իլէ միւսթաղարգ օլան
Ստեփան Մագարօֆուն մէհարէթ
վէ լիյագաթընա գօճաման միւ-
լէհարիպ Թ0 Կ0 պիլէ հէյրան
օլտըզընը քէնտուսի իթիւրաֆ
իթտի, քի իմքէրաթօրլար տալի
պուլուն իշիւն Ջարա պէյանը
թէ՛հաիլի իթտիլէր իտի, Իշթէ
պու՛ վէ պուլուն կիպիլէրի հէր
վազըթ պու միլլէթտէն գուհուր
իթմիշտիւր. վէ պէօյլէճէ պիւ-
լիւն ճիհան նազարընտա գատու
գըլմէթիմիզ իսպաթ օլունմուշ
օլմալլէ միւլթէթիսիւր պուլուն-
մագտալըզ. (Քիմ սէօզ գալպ ագճէ
սահիպրնէ եաքըշըր)

Պ. Կ.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹՈՒՐԻՒԱ

Ալընանիատան եէնի կէթիւրիլէն
մէշհուր տօքթօր Պէրզման Սուլ-
թան իւզէրինէ օքէրաւիսն իճրա
իթմէք իսթէմիշ. ֆագաթ Սուլ-
թան գօրգարագ գաթի պիւր ճէ-
վապ էլան վէրմէմիշ տիւր.

— Թիւանպօլտաքի Մ. Ամբրիկա
էլիսինին պիւրինճի սընրֆ էլ-
շիլիկէ եիւքսէլմէսի նիահէթ
Պապը Ալի թարաֆընտան գա-
պուլ օլընտը.

— Էվլէտէն սըրարիշ օլընմըշ
27 միթրայլէօզ թօրլարըն պու
կիւնլէրտէ թիւրքիայա թէսլիմ
օլրնաճաղընտան, պուլարտան
թէշքիլ օլընաճագ ալթը պա-
թարեանըն իւշիւ եէմէնէ վէ
իւշիւ Բոււմէլի օրտուսընա կիտէ-
ճէք տիւրլէր.

ՏԱԽԻԼԻԷ

Պու կիւն իշիւն մուգարէր օ-
լան միթիւնկտէն ֆէնա նէթիճէ-
լէր հուսուլա կէլմէմէք իշիւն.
շէհրիմիշ միւլթէսարըֆը Սօֆիա-

տան ալտըզը շէտիտ թալիմաթ
իւզրէ, մուհսսիր թէտպիւրլէր
էլէ ալմըշ տըր. Մ. Ուբրալիթէլ
հէր էսնաֆ վէ հէր միլլէթ րու-
էսասընը չաղըրուպ, մէզքիւր
միթիւնլէրի թէրթիպ իտէնլէ-
րին հարէքթի Պուլկարիանըն
նա՛մուս վէ մէնֆաթլարընա մա-
զարաթլը օլտըզընը սէօյլէտի
վէ իշթիւրաք իթմէմէլէրինի
քալսիյէ իթտի.

Տիւն ագչամտան պու սաաթա
գատար շէհրիմիզտէ սիւվարի վէ
բիյատէ ասքէրլէր սիւնկիւլիւ
թիւֆէրլէր իլէ կէզմէքտէ վէ
տըշարտան կէլէն քէօյլիւլէրին
շէհրէ կիւրմէմէլէրի իշիւն գա-
բուլարտա գարագօլ պէքլէմէքտէ
տիւր. Միթիւնք սիւքիւնէթլէ տա-
ղըլտը.

— «Վաթանքէրվերան» նամը
իլէ թէշքիլ օլունուպտէ Բոււլա-
րըն ալէհիւնտէ իշլէմէքտէ օլան
շիւրքէթէ գարշը տալիսիյէ նա-
ղըրընտան Ուբրալիթէլլէրէ
կէօնտէրիլէն էմիւրնամէտէ նաղըր
բէք շէտիտ լէսանլէ անլէրի թա-
լիպ իթմէքտէ տիւր.

— Հարպ մանէվրաւը իշիւն
սիւահ ալթընա ալընան ըէտիֆ
ասքէրլէրին թալիմլէրի Սեպտ.
16ա գատար տէվամ իտէճէք, վէ
մանէվրալար 21տէ պիթուպ.
24տէ ասքէրլէր խանէլէրինէ
կիտէճէքլէր.

ԲՈՒՍԻԱ

Ջարն սատրգ պէնտէսի օլան
ժէնէրալ Թրէքով գալպ իլլէ-
թիւնտէն էօլմիւշ.

— Էլմիւթիւնտէ էրմէնի Մէճ-
լիսի Մէրքէզիլէսի հիւքիւմէթ-
տէն լաղվ օլունտը.

— Ջանքէզուր գազարնտա
թիւրքլէրին հիւքիւմլարընա վէ

ճիւնայէթլէրինէ շայրը էր-
մէնիլէր շիտտիթլի պիւր մուգա-
պէլէ իտուպ, չօգ թիւրք քէօյ-
լէրի եազմըշլար իտէտէ, եալը-
նըզ սիւահ թուլթանլարը թէշէֆ
իտուպ, գատընլարա, չօճուգ-
լարա վէ իսթիյարլարա թօ-
գանմամըշլար.

ԵՐԱՅԻՄԱՆ ԺԵՂԱՊ

Աթինա 2 սեպտ. — Բաթրիգ-
հանէյէ տէվլէթլէր ճէվապ վեր-
տիլէր քի՛ Պուլկարիատաքի Բոււ-
լարա իրաս իտէն զարարլար
քեամիլէն թազմին վէ թէճա-
վիւրգաթ մէնն օլընաճագ տըր.

Պիւր չօգ վաթանքէրվէր շիւր-
քէթլէր՝ էկէր Պուլկարիատա
Բոււլարա թէճաթլիւզաթ տէվամ
իտէր իսէ շէտիտ թէտպիւրլէրէ
միւսաճաաթ իթմէք գարարըն-
տա տըրլար.
Մանասթըրտան ալընան թէլէ-
կրաֆլարա պիւնէն, պիւր պուլ-
կար շէթասը իքի րոււմ բարասը,
իւշ րահիպ վէ իքի քէօյլիւ
գաթլ իթմիշ.

— Բոււմ Բաթրիգի էճնէպի
հիւքիւմէթլէրտէն մատտա, տօղ-
րու գըրալլարա տալի արիզէ-
լէր եօլլամըշ տըր.

ՄՇԱԿ

Օրաթիւրթ քաղաքական, գրական

Բաժնեգիր՝ Եւրոպայի համար 30 ֆր
Ամերիկայի համար 6 տոլար, Պարսկաս-
տանի եւ Ռուսաստանի համար 10 րուպ-
լի տարեկան.
Հասցէ՝ Խմբագրութիւն «ՄՇԱԿ»-ի
(Կովկաս) Թիֆլիս

Одговорникъ А. Курбетянъ
печатница Д. Тодоровъ С.-не-Врѣ

OMEGA

ՅԱԿՈԲ ԹՕՍՊԸԸԸԸԸՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԱՌՆԱ

Բարիգու. Ժընևփի եւ Պուլքսէլիցուգանսիւնէրուն մէջ մեծագոյն պարգևներ
ստացող ու համաշխարային փնահատման բարձրագոյնին արժանացող այս ժամա-
ցոյցի գործարանը «ՕՄԷԿԱ» իրօք իր անունը արդարացուցած է իբր ճարտա-
մարտ. ստը կատարելագործութեանց վերջին աստիճանին ՕՄԷԿԱ ին հասցնող
հա. տառ. թիւն սը.
Այս հռչակագրը Գործարանին ներկայացուցին է Տ. Եսկոր Թօսպըրգեանի վա-
ճառատունը, ուր կը գտնուին «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներու բոլոր տեսակները, ոսկեայ,
արծաթեայ եւ պողպատեայ ամեն չափէ ու մեծութենէ. Գիւնեթը ՉԱՓԱՌՈՐ,
կը գտնուին նաեւ Պուլկարիոյ բոլոր կարեւոր ակնապօստաններու ե ժամա-
գործներու քով.